

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN 2002-1054, Artikelnummer IVO 2022-05
Utgivare: Chefsjurist Pär Odman, Socialstyrelsen

Inspektionen för vård och omsorgs föreskrifter om chefsöverläkarens underrättelse- och uppgiftsskyldighet avseende vissa åtgärder inom psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård;

**HSLF-FS
2022:46**

Utkom från trycket
den 18 augusti 2022

beslutade den 29 juni 2022.

Inspektionen för vård och omsorg föreskriver följande med stöd av 16 och 17 §§ förordningen (1991:1472) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård.

1 kap. Inledning och tillämpningsområde

1 § Bestämmelser om underrättelseskyldighet finns i 19 § tredje stycket, 19 a § tredje stycket, 20 § tredje stycket, 20 a § tredje stycket, 22 b § fjärde stycket och 22 c § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård och 4 kap. 7 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2008:18) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård samt 8 § första stycket lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i 49 § första stycket lagen om psykiatrisk tvångsvård och 24 § lagen om rättspsykiatrisk vård.

2 § I denna författning ges föreskrifter om hur chefsöverläkarens underrättelse- och uppgiftsskyldighet till Inspektionen för vård och omsorg ska fullgöras.

3 § Föreskrifterna ska tillämpas i verksamheter som omfattas av

1. lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, och
2. lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.

2 kap. Tidpunkt för underrättelse- och uppgiftsskyldigheten

1 § Utöver den underrättelseskyldighet som hänvisas till i 1 kap. 1 § första stycket ska chefsöverläkaren med hänvisning till 1 kap. 1 § andra stycket fortlöpande lämna uppgifter så länge en tvångsåtgärd fortgår. Uppgifterna ska lämnas enligt följande:

1. Minst var fjärde timme om en patient hålls fastspänd enligt 19 § andra stycket lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård eller 8 § första stycket lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.
2. Minst en gång per timme om en patient under 18 år hålls fastspänd enligt 19 a § andra stycket lagen om psykiatrisk tvångsvård eller 8 § första stycket lagen om rättspsykiatrisk vård.
3. Minst var åttonde timme om en patient hålls avskild enligt 20 § första stycket lagen om psykiatrisk tvångsvård eller 8 § första stycket lagen om rättspsykiatrisk vård.
4. Minst var 24:e timme under de första fyra veckorna om en patient hålls avskild enligt 20 § andra stycket lagen om psykiatrisk tvångsvård eller 8 § första stycket lagen om rättspsykiatrisk vård. Om tvångsåtgärden fortgår mer än fyra veckor ska uppgifter därefter lämnas minst var 72:a timme.
5. Minst varannan timme om en patient under 18 år hålls avskild enligt 20 a § andra stycket lagen om psykiatrisk tvångsvård eller 8 § första stycket lagen om rättspsykiatrisk vård.

2 § Om en patient under 18 år har blivit föremål för tvångsåtgärder vid minst tre tillfällen på det sätt som anges i 22 c § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård eller 8 § första stycket lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, ska underrättelse lämnas i samband med den tredje tvångsåtgärden.

3 § Om fastspänning eller avskiljande beslutas för en patient, enligt 6 a § tredje stycket andra meningen lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård eller 5 § första stycket lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, finns bestämmelser om underrättelseskylighet i 19 § tredje stycket, 19 a § tredje stycket, 20 § tredje stycket och 20 a § tredje stycket lagen om psykiatrisk tvångsvård samt 4 kap. 7 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2008:18) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård.

Utöver underrättelseskyligheten i första stycket ska uppgifter lämnas i enlighet med 1 § 1–3 och 5.

3 kap. Blanketter för underrättelse- och uppgiftsskyldigheten

1 § Underrättelser och uppgifter ska, för respektive tvångsåtgärd, lämnas på avsedd blankett enligt 2–7 §§. Blanketterna finns på Inspektionen för vård och omsorgs webbplats, www.ivo.se.

2 § På blanketten ”Fastspänning av en patient över 18 år” ska anges

1. vårdgivaren,
2. verksamheten,
3. den avdelning eller vårdenhet där fastspänningen vidtas,
4. namn, telefonnummer och e-postadress till den läkare som har fattat beslut om fastspänningen,
5. namn, telefonnummer och e-postadress till chefsöverläkaren,
6. patientens personnummer på samtliga sidor,
7. med stöd av vilken lag patienten vårdas,
8. datum och klockslag för när fastspänningen inleddes,
9. datum och klockslag för den undersökning som beslutande läkare har utfört inför beslutet om att förlänga tiden för fastspänningen,
10. beskrivning av situationen och vad den omedelbara faran för att patienten allvarligt skadar sig själv eller någon annan består i,
11. vilka mindre ingripande åtgärder som har övervägts eller vidtagits inför beslutet om att förlänga tiden för fastspänningen,
12. vilka synnerliga skäl som föreligger för beslutet om att förlänga tiden för fastspänningen,
13. datum och klockslag för när fastspänningen avslutades om åtgärden har avslutats innan underrättelse eller uppgifter lämnas till Inspektionen för vård och omsorg,
14. om den beslutande läkaren är chefsöverläkare eller har chefsöverläkarens uppdrag enligt 39 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, 23 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård eller 14 § förordningen (1991:1472) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård, och
15. datum och den beslutande läkarens underskrift.

3 § På blanketten ”Fastspänning av en patient under 18 år” ska anges

1. vårdgivaren,
2. verksamheten,
3. den avdelning eller vårdenhet där fastspänningen vidtas,
4. namn, telefonnummer och e-postadress till den läkare som har fattat beslut om fastspänningen,
5. namn, telefonnummer och e-postadress till chefsöverläkaren,
6. patientens personnummer på samtliga sidor,

7. med stöd av vilken lag patienten vårdas,
8. datum och klockslag för när fastspänningen inleddes,
9. datum och klockslag för den undersökning som har utförts inför beslutet om att förlänga tiden för fastspänningen,
10. datum och klockslag för när beslutande läkare har fattat beslut om att förlänga tiden för fastspänningen,
11. beskrivning av situationen och vad den omedelbara faran för att patienten skulle lida allvarlig skada består i samt på vilket sätt det är uppenbart att andra åtgärder inte är tillräckliga,
12. vilka mindre ingripande åtgärder som har övervägts eller vidtagits innan beslutet om att förlänga tiden för fastspänningen,
13. datum och klockslag för när fastspänningen avslutades om åtgärden har avslutats innan underrättelse eller uppgifter lämnas till Inspektionen för vård och omsorg,
14. om den beslutande läkaren är chefsöverläkare eller har chefsöverläkarens uppdrag enligt 39 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, 23 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård eller 14 § förordningen (1991:1472) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård, och
15. datum och den beslutande läkarens underskrift.

4 § På blanketten ”Avskiljande av en patient över 18 år” ska anges

1. vårdgivaren,
2. verksamheten,
3. den avdelning eller vårdenhet där avskiljandet vidtas,
4. namn, telefonnummer och e-postadress till den läkare som har fattat beslut om avskiljandet,
5. namn, telefonnummer och e-postadress till chefsöverläkaren,
6. patientens personnummer på samtliga sidor,
7. med stöd av vilken lag patienten vårdas,
8. datum och klockslag för när avskiljandet inleddes,
9. datum och klockslag för den undersökning som beslutande läkare har utfört inför beslutet om att förlänga tiden för avskiljande med högst åtta timmar, alternativt datum och klockslag för den undersökning som beslutande läkare har utfört inför beslutet om att en patient ska hållas avskild en bestämd tid som överstiger åtta timmar,
10. datum och klockslag för när avskiljandet ska avslutas om det är ett beslut som avser en bestämd tid under längre tid än åtta timmar,
11. beskrivning av situationen och på vilket sätt patienten genom aggressivt eller störande beteende allvarligt försvårar vården av andra patienter,
12. vilka mindre ingripande åtgärder som har övervägts eller vidtagits innan beslutet om avskiljande under längre tid än åtta timmar fattades,
13. vilka synnerliga skäl som föreligger om beslutet avser en bestämd tid för avskiljande som överstiger åtta timmar,
14. datum och klockslag för när avskiljandet avslutades om åtgärden har avslutats innan underrättelse eller uppgifter lämnas till Inspektionen för vård och omsorg,
15. om den beslutande läkaren är chefsöverläkare eller har chefsöverläkarens uppdrag enligt 39 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, 23 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård eller 14 § förordningen (1991:1472) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård, och
16. datum och den beslutande läkarens underskrift.

5 § På blanketten ”Avskiljande av en patient under 18 år” ska anges

1. vårdgivaren,
2. verksamheten,
3. den avdelning eller vårdenhet där avskiljandet vidtas,

4. namn, telefonnummer och e-postadress till den läkare som har fattat beslut om avskiljandet,
5. namn, telefonnummer och e-postadress till chefsöverläkaren,
6. patientens personnummer på samtliga sidor,
7. med stöd av vilken lag patienten vårdas,
8. datum och klockslag för när avskiljandet inleddes,
9. datum och klockslag för den undersökning som har utförts inför beslutet om att förlänga tiden för avskiljandet,
10. datum och klockslag för när beslutande läkare har fattat beslut om att förlänga tiden för avskiljandet,
11. beskrivning av situationen och på vilket sätt patienten genom aggressivt beteende allvarligt försvårar vården av andra patienter samt på vilket sätt det är uppenbart att andra åtgärder inte är tillräckliga,
12. vilka mindre ingripande åtgärder som har övervägts eller vidtagits innan beslutet om att förlänga tiden för avskiljandet,
13. datum och klockslag för när avskiljandet avslutades om åtgärden har avslutats innan underrättelse eller uppgifter lämnas till Inspektionen för vård och omsorg,
14. om den beslutande läkaren är chefsöverläkare eller har chefsöverläkarens uppdrag enligt 39 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, 23 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård eller 14 § förordningen (1991:1472) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård, och
15. datum och den beslutande läkarens underskrift.

6 § På blanketten ”Inskränkning av en patients rätt att använda elektroniska kommunikationstjänster eller övervakning av försändelser från en patient” ska anges

1. vårdgivaren,
2. verksamheten,
3. den avdelning eller vårdenhet där åtgärden vidtas,
4. namn, telefonnummer och e-postadress till den läkare som har fattat beslut om åtgärden,
5. namn, telefonnummer och e-postadress till chefsöverläkaren,
6. patientens personnummer på samtliga sidor,
7. med stöd av vilken lag patienten vårdas,
8. beslutets giltighetstid,
9. när inskränkningen eller övervakningen inleddes i de fall underrättelsen avser ett beslut att förlänga tiden för inskränkning eller övervakning,
10. på vilket sätt beslutet om inskränkning eller övervakning är nödvändigt med hänsyn till vården eller rehabiliteringen av patienten eller för att undvika att någon annan lider skada,
11. vilka mindre ingripande åtgärder som har övervägts eller vidtagits innan beslutet fattades och varför de inte var tillräckliga,
12. när patienten upplystes om sin rätt att överklaga beslutet eller skälen för att patienten inte har fått en sådan upplysning,
13. om den beslutande läkaren är chefsöverläkare eller har chefsöverläkarens uppdrag enligt 39 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, 23 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård eller 14 § förordningen (1991:1472) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård, och
14. datum och den beslutande läkarens underskrift.

7 § På blanketten ”Underrättelse – patient under 18 år har blivit föremål för någon eller några tvångsåtgärder i form av fastspänning, avskiljning eller inskränkning i sin rätt att använda elektroniska kommunikationstjänster vid minst tre tillfällen under vårdperioden” ska anges

1. vårdgivaren,
2. verksamheten,

3. den avdelning eller vårdenhet där respektive tvångsåtgärd vidtogs,
4. namn, telefonnummer och e-postadress till chefsöverläkaren,
5. patientens personnummer på samtliga sidor,
6. med stöd av vilken lag patienten vårdas,
7. vilka vidtagna tvångsåtgärder som underrättelsen avser,
8. datum och klockslag för när respektive tvångsåtgärd som underrättelsen avser vidtogs,
9. bedömning om varför tvångsåtgärder har behövt tillgripas vid flera tillfällen,
10. om den underrättande läkaren är chefsöverläkare eller har chefsöverläkarens uppdrag enligt 39 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, 23 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård eller 14 § förordningen (1991:1472) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård, och
11. datum och den underrättande läkarens underskrift.

Denna författning träder i kraft den 1 september 2022.

Inspektionen för vård och omsorg

SOFIA WALLSTRÖM

Caroline Täckman

HSLF-FS
2022:46

HSLF-FS
2022:46

HSLF-FS
2022:46

HSLF-FS kan laddas ned eller beställas via
IVO:s webbplats www.ivo.se